

Arvoisa Laureaatti, Hyvät naiset ja herrat,

"Vain lyhyesti, kiitos" – sanoi Arvoisa Laureaatti, kun kysyin, mitä hän haluaisi kuulla laudatation aikana.

Heti mieleeni nousi Václav Havel ja hänen kirjansa *Prosím stručně* (*Vain lyhyesti, kiitos*). Suurten poliittisten muistojen joukosta löytyi anekdootti lepakosta, joka oli muuttanut imurikaappiin Hradčanyssa. Havel lähetti silloin työtovereilleen lyhyen viestin:

"Kaapissa asuu lepakko. Älä herätä! Älä häiritse!"

Ajattelen, että tämä "Lyhyesti, kiitos" ja tarina lepakosta kertovat jotain tärkeää sekä Havelista että Tapanista. Nimittäin heidän erityisestä herkkyydestään, myönteisestä herkkyydestään maailmaa, elämää ja toista olemassaoloa kohtaan.

Voisi kuitenkin kysyä: jos Tapani on niin valoisa, ja oletan, että myös onnellinen ihminen, miksi hän on kääntänyt niin monta kirjaa, jotka kertovat kärsimyksestä, katoavaisuudesta ja kuolemasta?

Vastaisin näin: jotta voi todella ymmärtää onnellisuutta, täytyy ymmärtää myös kärsimystä.

Suomalaisia on jo vuosia pidetty maailman onnellisempana kansana. Ja silti – kuten Väinö Linna kirjoitti teoksessaan "Täällä Pohjantähden alla": "*Alussa olivat suo, kuokka – ja Jussi.*" Tie onnellisuuteen on raskaan työn kautta.

Hyvät naiset ja herrat,

Tapanin saavutuksen arvo perustuu yhtä paljon hänen työnsä laajuuteen kuin – ennen kaikkea – hänen mestaruuteensa ja työhönsä, mitä hän käytti käännöksiinsä. Kirjoitin kerran, että Tapanin vuorokausi kestää 72 tuntia. Hän ei kiistänyt. Päätin siis, että arvio osui oikeaan.

Annetaan ääni myös suomalaisille kriitikoille: he kirjoittavat Tapanin poikkeuksellisesta tarkkuudesta, kielitajusta ja siitä, että hänestä on tullut KORVAAMATON kääntäjä nykyaikaiselle puolalaiselle kirjallisuudelle Suomessa.

Ajan myötä palkinnot Tapanille ovat muuttuneet lähes arkipäiväisiksi. Voi sanoa, että hän kahmii palkintoja käsivarsillaan, "niittää palkintoja". Suomalaisen kauniin sanonnan mukaan: "kahmii palkintoja".

Ja Tapani itse toteaa hänelle tyypillisellä vaatimattomuudella, että vuosi vuodelta hän luottaa yhä vähemmän omaan tietoonsa ja tarttuu yhä useammin sanakirjoihin, kysyy kollegoilta ja etsii parasta ratkaisua. Se on todellisen mestarin piirre.

Hyvät naiset ja herrat,

Bruno Schulz, Olga Tokarczuk, Andrzej Sapkowski, Ryszard Kapuściński ja monet muut ovat Puolan *soft poweria*. Kulttuuri ja taide avaavat ovet, joista myöhemmin astuvat sisään diplomatia, politiikka (sen hyvässä merkityksessä), talous ja yhteistyö.

Tänä päivänä Puolan ja Suomen suhteet ovat saavuttaneet suorastaan kosmisen ja kvanttisen tason. Puola on mukana luomassa sellaisten suomalaisten yritysten menestystä kuin ICEYE, IQM Quantum Computers ja Nokia. Puola ei ole enää suomalaisille "toinen" maa („Puola on eri maa” on suomalaisen reportaasikokoelman nimi, ja kirja kertoo Puolasta 50 vuoden takaa). Puola on läheinen maa. Myös Tapanin ansiosta. "Puola on samaa maata", tällaisen nimen antoi Puolan historiasta kertovalle kirjalleen loistava suomalainen toimittaja Antti Blåfield ja diplomaatti Erja-Outi Heino. Tässä kvanttisessa maailmassa, tässä kosmoksessa Sinulla on oma paikkasi, Tapani.

Kirjallisuutta ja diplomatiaa yhdistää vielä yksi asia – molemmissa tärkeintä on kieli. Diplomaatit ja kääntäjät ovat kulttuurien välisiä oppaita. "Minulle jokainen kirja on uusi maailma", sanoi Tapani. "Diplomaatille jokainen asemapaikka on uusi elämä", vastasin minä.

Näissä uusissa maailmoissa etsimme vastauksia samoihin kysymyksiin. Ja yksi parhaista tavoista löytää niitä on huumori.

Kun kysyin Tapanilta, onko puolan kieli vaikea, hän vastasi: "Ei. Riittää, että opiskellaan ensin kreikkaa. Ja sitten siirrytään – tai palataan – puolaan."

Tapani, kuulostakoon tämä, ja sen pitäisi kuulostaa tänään pateettiselta: olet erinomainen kääntäjä, mutta – mikä yhtä tärkeää – olet myös hieno ihminen.

Puolan tasavallan nimissä, sen edustajana Suomessa, kiitän sinua kaikesta, mitä olet tehnyt puolalaisen kulttuurin ja kansojemme välisten suhteiden hyväksi.

Alussa olivat paperi, kynä – ja Tapani (varman tiedätte jo, mitä se tarkoittaa). Alussa oli paperi, kynä – ja Tapani.

Kiitos!